

да лъжешъ себе или другою. *Л. Д. 74, 198, ср. 69, 76. Токо речи* почти: Тако рѣчи у всички народы има дни отрядени за почивка и служеніе Богу. *ib. 6.* Има шестдесетъ годияѣ отъ когато, токо рѣчи, сѣки день ходѣ на ловѣ. *Х. I, 82.* Той токо рѣчи истина отъ сичко. *Зк. 47.* Сватбытъ на такыва пристанки по-лекичкы ставать, тако речи на полѣ. *Ч. 27.* На сѣки раскрачъ токо-речи срѣштахъ страшни жертва на гладьтъ. *Тб. 50.* Ти може и да не знаешъ, че Карлъ, туку речи, е лишень отъ наслѣдство! (*so gut als enterbt ist*). *Рш. 33.* Ти, речи, (*обыкн. кажи*) не си пръвъ сладколъжъ (*du bist wohl nicht der erste Gauner, der—*). *ib. 19.* Плюваше той, речи, на минялий си животъ. *Тб. 23.* Покойни оште приживѣ сичко пропихъ речи. *ib. 31.* 2) предопредѣлю: Ако рече Господь (*если угодно Богу*) ща врыва. *Кн. 4.* На дѣбрь чась, батюви; кѣмъ вадѣ тѣй, ако е рѣкаль Господь?—Кѣмъ Добруджа, момче, за панаирѣтъ—. *Зк. 128.* Речено ми е, мнѣ суждено: Едно отъ тия ни е речено! (*Eins da von ist unser Schicksal!*) *Рш. 25.* 3) вздумаю, захочу: Азъ рѣкохъ да ѣда да са порасхода.—И ние рѣкохме веднашъ да си купимъ крава, а то пакъ сѣкашъ че са свръшиха сичкитѣ крави, та не можахме да си намѣримъ.—Не щѣ постигне ни место ни книга ако рѣка да изслѣдвамъ всички есици—. *Л. Д. 75 р. 42.*

Рѣма с. ж. *греч.* ребра, насморкъ: Рѣмъ наричатъ въспаленіе-то на цѣпицѣ-тѣ, коя-то посила изваѣрѣ нуса. *Л. Д. 1871 р. 133, ср. хрема.*

Ремѣкъ **Рѣмѣкъ** **Рѣменъ** с. м. ремень. **Ремѣци**, **Рѣмѣци** **Ремѣни** мн. ч. **Ремѣче** ум. ремешекъ: Това сѣяло ся приврѣзва съ ремѣкъ около тѣло-то. *Л. Д. 72 р. 256.* Пушка-та му бе безъ ремѣтъ.—мале, безъ кремѣкъ. *Ч. 283.* „Стѣгайте унѣчны ремацы!“ *Гн. 121.* Той си дръпна сабя отъ ремѣка. *Ч. 287.* Соколъ му лѣпо вореше: „Никола море, Никола! Подотпуци ми ремѣна, Подотпуци ми петлици, Далеку да си отлетамъ. *М. 521.* Удри конѣ во пайвани, А мѣски-те во жѣлѣза, А жрти-те во ремѣнѣ“. *М. 416.* Не ти трѣбва отъ мечкъ ремѣкъ. *Ч. 196.* Отъ възкѣ ремѣкъ. Базвать томува, кой-то лъже. *Ч. 204.* Два каргва два брата—Крылата имъ вѣрзана, Съ два зелени гайтана, Съ три цѣрвени ремѣне. *В. 218.* Жилава-та земя въ мокро время тежко ся оре, и не само добытъкъ-тъ ся мѣчи, а и бразды-ты остаатъ слѣпены като нѣкои ремѣци. *Л. Д. 72 р. 234.* Стѣгна'а 'иинци, рѣменѣ. *Пс. 37, 360.*

Рендѣ (*rendè s. p. Rabet.*) с. с. рубанокъ: Едно добытаче с' п-мамъ изъ корема яде изъ гърбъ-о сере?—рендѣ-то. *Ч. 122.* Два тріона, две рендѣта. *Р. А. 152.*

Рѣпа с. ж. **Рѣпица** с. ж. рѣпа; рѣбка: Хѣ, поприцало ти е да сѣдишъ въ кафене, то ще бѣде ама, когато котката захчана да яде рява. *Зк. 71.* Кой-то открадне отъ бостанъ една рѣпа (*eine Rübe*). *Рш.*